

EDINJA DANICA.

Katolski cerkveni list.

№ 12.

V četrtek 20. sušca.

1851.

Edina pot v nebesa

ali

podučenje od razločkov prave katolske vere
memo drugih nekatolških ver.

(V pogovorih med duhovnim pastirjem in vernikom.)

Spisal Peter Hieinger.

Petnajsti in zadnji pogovor.

Nauk od ravnanja proti njim, kateri so
druge vere.

V. Do zdaj so mi, gospod Oče, zadosti razložili, kaj de je pravi katolski nauk in v čem de se od njega nauki od drugih ver razločijo. Zdaj bi jih pa se prosil mi razjasniti, kakošnih misel de naj se v zadevah z njimi obnaša. Okolisine novih časov so nam druge vere bližje pripeljale, in človek bi znal tukej ali tamkej z ljudmi vkupej zadeti, kateri ne verujejo po naše in tukej se mu je na eni strani bati, de bi ne bil od resnice odpeljan, na drugi pa mu je težko slišati, ker se katolčanam tolika nepoterpežljivost do ljudi druge vere očita. Naj mi tedaj še povedo, kako de je tukej ravnati.

D. Letó sim bil sam mislil vam še h koncu razložiti; drugač bi vam tudi vse moje prejšnje govorjenje malo dobička prineslo. Pred vsim drugim moram opomniti, de kolikor drugačna vera bližje stopa, toliko bolj naj se pravi katolski kristijan od svoje vere prepričati in za njo vneti iše, toliko bolj naj spozna trdnost in gotovost te vere in srečo se v njej znajti. Tukej naj pač besede Jezusove na se oberne: „Srečne oči, ktere vidijo, kar vi vidite“. Tukej naj pač pomni, kako so aposteljni svoje verne opominjevali v resnici terdno stati, in Boga za njo hvaliti takrat, ko je veliko zapeljivih učencikov po svetu izšlo, in še priti imelo. „Glejte“, piše eden izmed njih, „de ne zgubite, kar ste dosegli, ampak de popolno plačilo prejmete“.

V. Res drag zaklad je prava vera, za kateriga človek, kakor kupec v s. evangelii, naj pač vse proda in da, de ga dobi in de ga ohrani; naj pač

memo njega raji vse zgubi in prenese, in tudi očitanje in grajanje njih, kateri so iz druge vere, naj ga nič ne premoti.

D. Potem naj pa pravi katolski kristijan tudi pomni, de njegova vera ljubezin do vsaciga človeka tirja, de tedaj tudi človek druge vere od nje ni izjet. Jezus sam to uči v priliki od usmiljeniga Samarijana, kteriga je v zgleđ ljubezini bližniga postavil, desiravno Judje in Samarijani niso bili v vsim enake vere. Apostelj tudi piše: „Dokler čas imamo, delajmo dobro proti vsim zlasti pa proti domačim v veri“. Pravi katolski kristijan naj tedaj nikogar ne pogubljuje, marveč naj z njim usmiljenje v sercu ima, če kdo ni enake vere z njim; naj kar je mogoče mir s slehernim ohrani, in ako najde taciga v potrebi, naj mu tudi dobrotljivo pomaga; naj pomni namreč v tem, de tudi človek druge vere je še božja stvar in podoba, je še dragi kup Jezusove svete kervi, in de mu je še pot v zveličanje odperta, ako resnico spozna in od zmote odstopi.

V. Spomnim se, kako so milostvi Ljubljanski škof v pastirskim listu svarili, zmotljenih ne pogubljevati, in ne zoper keršansko ljubezin do bližniga grešiti.

D. Veliko mora pravimu katolčanu tudi na tem ležeče biti, de bi zmotljeni resnico spoznali in se k nji spreobrnili; zato pa je nar več z molitvijo in lepim zgledam delati, in v posebni priloznosti je z vso ljubeznijo in krotkostjo učiti; grajanje in očitanje, prepir in presiljena gorečnost je namreč le malo koristiti v stanu. Kaj de duhovne pastirje za to stran zadene, to oni sami vedo.

V. Ker katolska vera tako ravnanje do ljudi druge vere uči, je pač le gerdo in hudobno, de evangeljci nam katolčanam toliko nepoterpežljivost očitajo, kakor v tistih bukvicah stoji.

D. Ker evangeljci sploh celo katolsko cerkev take nepoterpežljivosti dolže, pač zato ne morejo družiga uzroka najti, kakor de ona zraven ljubezini tudi potrebno čuvanje in varovanje ljudem druge vere nasprot zapoveduje, de bi njeni otroci pred zmoto ohranjeni bili. Vonder tako čuvanje in varovanje Jezus sam uči rekoč: „Bodite priprosti ka-

kor golobje, in modri kakor kače“. Ako kdo cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitin grešnik“. Tudi apostelj opominja: „Krivoverskiga človeka se po enim ali drugim opominjevanji ogibaj“. Zatorej katolska cerkev očitne in terdovratne krivoverce naravnost iz svoje srede odloči; ona jih s tem ne pogubi za vselej, ker poslednjo sodbo Bogu prepusti, pa oznani očitno, de njih pot ni prava, in de ni za njimi hoditi. Zatorej ona svojim vernikom prepoveduje krivoverske bukve brati, verske shode odločencov obiskovati, in posebne zveze kakor je zlasti zakonska, z njimi sklepati. Za to stran velja dosti cerkvenih postav, na ktere bo pri nas v prihodnje več paziti.

V. Zelel bi vediti, kaj katolska cerkev posebej od zakona med človekam katolske in človekam druge vere uči.

D. Take zakone po navadi namešane zakone imenujejo, in cerkev jih sploh prepoveduje in z vso močjo brani. Take zakone je že apostelj prepovedal, rekoč: „Nikar ne vlecite v enim jarmu z neverniki“. „Ako k vam kdo pride, in te vere ne prinese, ne vzemite ga v hiso“. Take zaveze so tudi nar večji nevarnost za pravoverni del svojo vero zgubiti, in za otroke tam večidel pomanjkuje prave izreje. Ker vonder povsod ni takih zavez popolnoma ubraniti, jih cerkev dovoli s tem, de katolski del obljubi za spreobrnjenje svojiga družeta delati, in nekatolski del s pismam zagotovi katolsko izrejo vsih otrok dopustiti. Kadar se je to zagotovljenje godilo, katolska cerkev se toliko daleč prijenja, de poroko z navadnimi cerimonijami opravi, in ženinam svoj žegen dodeli. Ako pa v namešani zakonski zavezi katolska izreja otrok ni zagotovljena, katolska cerkev tako zavezo vedno čerti, in ji svoj žegen odreče, desiravno jo za veljavno spozna. Imamo za to stran postave od več papežev poslednjih časov, za naše dežele od papeža Gregorja XVI.

V. Rad bi vedil, kakošno je tisto poterpljenje evangeljcev do ljudi druge vere, ker se toliko z njim ponasajo.

D. Čudno je za to stran, kar je pruski kralj Friderik II., kateri sploh ni veliko za vero prašal, izgovoril; rekel je namreč: Protestantje ali evangeljci od poterpljenja govore, katolčani ga skazujejo v djanji. Tako spoznanje odvaga veliko prazniga govorenja v tistih bukvicah in drugej. Katolska cerkev ni bila nikdar tako silovita ali kervoželjna, kakor jo za Lutram in Kalvinam evangeljci grajajo. Ona je vselej resnico le z ljubeznijo in krotkosjo oznanovala; zmote in krivovere je ojstro sodila, pa ta ojstrost je bila le duhovna ne vnanja. Ako so kateri njenih služabnikov kdaj drugač ravnali, se to nikakor ne more in ne sme celi cerkvi pripisati. Krivovercev tudi ni cerkev žgala in morilo; žgala in morila jih je le deželna oblast, ker jih je za vnanji pokoj nevarne ali pa zastran hudobije življenja nevredne štela. Pervi krivoverec, kateri je bil v smert obsojen, je bil Priscilijan; pa katolski škofje in med njimi s. Martin so cesarja Maksima silno močno prosili, sodbe ne izpolniti. Poznejih krivovercev, kateri so zavoljo svojih zmot v smert izdani bili, je bilo dosti podpihovavecov za vzdige zoper državno oblast in mirnost, na primero Hus, kakor dolge vojske na Českim po njegovi smerti kažejo; cerkev pa, ko je take deželski oblasti izročila, je imela navado vselej prositi, naj se jim življenje ohrani. Inkvizicija ali sodnija za preiskovanje hudodelcev na

Španskim je bila le kraljeva naprava, in papeži so večkrat sodnikom ojstro priporočevali pravično in usmiljeno ravnati: in vonder tudi tista sodnija ni bila tako rabeljska, kakor bi jo marsikteri radi skazali. Med tistimi 100.000 ljudmi, od katerih pravijo, de jih je preiskovavec Torquemada terpinčil in davil, jih je bilo le malo zares usmertnih, veliko jih je bilo čisto izprostenih, več drugih le malo kaznovanih: Llorente, špansk pisatelj, kateri je tisto inkvizicijo po očitnih pismih popisal, in zraven katolski cerkvi zlo nasprotnih misel bil, sam drugač ne pripoveduje. V naših krajih je bila luteranska vera pred dve sto leti sicer s silo zarterta, vonder ne z morijo, temuč le s postavo katolsko vero sprejeti, ali pa deželo pustiti. Pa pomniti je, kako so se luteranski stanovi deželski oblasti nasprot stavili, in pomoč zoper grozovite Turke odpovedovali; kako so bili luteranski pastori in šolniki dostikrat brez vse potrebne učenosti, zraven gerdobniga in pohujšljiviga življenja (tudi od Jurja Dalmatina, kateri je Lutrovo s. pismo v slovensko prestavil, se nič lepiga ne pripoveduje), kako je zmoteno ljudstvo v nevednosti, divjosti in grozovitosti čedalje bolj naprej šlo, kako se je dostikrat zoper katolčane zlasti zoper katolske duhovne silovito ravnalo: in nihče se ne bo čudil, de si je nadvojvoda Karl tako goreče prizadel luteransko vero iztrebiti. Kar pa govore tiste bukvice, de so bili nekteri v zdanjih časih, v naši domovini, v mestih in vaseh zavoljo prestopka k drugi veri po veliko let neusmiljeno preganjani, ne vem ali bi bilo to raji nesramna laž ali pijana sanja imenovati.

V. Le hudobija je v stanu kaj taciga pisati; pa mende je pisavec tistih besedi, kakor so že oni enkrat omenili, drugej stanoval in ne na Slovenskim, zatorej mu je lahko kdo kako laž natvezil. Vonder kako pa evangeljci svoje poterpljenje do ljudi druge vere skazujejo?

D. Ako se berejo zgodbe evangeljcev od Lutroviga časa do zdaj, se pač drugač spričano najde, kakor pa tiste bukvice hvalijo. Luter sam je papeža in škofe katolske le pokončati in pomoriti velleval; na Kalvinovo gnanje je bil Jakob Grine ob glavo djan, ker mu je nasprot govoril, in Servet je bil sožgan, ker je drugač učil; njuni nasledniki so v bukvah morijo krivovercev zagovarjali, še celo umor vladarjev druge vere učili. Popisati se ne da, koliko katolskih mašnikov in minihov in nun so luterani in kalvinijani na Nemcih in v Švajci pregnali, koliko katolskih cerkev popropali in poderli, v koliko krajih vero in božjo službo po svoje le s silo vpeljali. Tudi naši kraji so marsikako tako silovitost skusili; znano je, de je Ljubljanski škof Urban Tekstor v Donaverti na Bavarskim do smertniga padel, ker so krivoverci zimski čas stopnice nalaš z vodo polili; Štajarska stran tudi ve od umora stariga mašnika povedati. Dalje povedo zgodbe, kako kervave vojske je nova vera na Francozovkim rodila, kakošne nepokoje je na Poljskim in Ogerskim napravila, kakošne silovitosti je na Danskim in Sveskim pokazala. Sicer evangeljci nar raji katolčane vsiga tega hudiga krive delajo; pa resnična zgodovina nar obilniši uzrok takih silovitost in grozovitost le v napačnosti nove vere in njenih spoznovavcov najde. Nar huje je razsajala nova vera pa na Angleškim. Ondi so visoki, učeni in blagi možje le zavoljo stanovitnosti v katolski veri pod roko trinoga svojo glavo dati mogli; katolčanam so bile vse deželske pravice odvzete, za vsako skazovanje katolske vere

so jim bile hude strafige v denarjih, z ječo ali celo s smertjo napovedane, njih posestvo je bilo poropano in novovercam dano; masniki so bili izgnani, le skrivaj so zamogli pravovernikom še duhovno pomoč deliti, in ako so bili pri opravihu s. maše zapazeni, so zapadli življenje; še kraljeva rodovina je nar bolj zavoljo katolske vere kraljestvo mogla zgubiti. Kakor v hudi sužnosti je bilo katolski veri zvesto ljudstvo na Irskim držano, in na lastni zemlji je moglo ptujcam delati in jih bogatiti, samo pa lakoti in reve konec jemati. Še le v poslednjih letih so katolčani na Angleškem nekaj miru in deželskih pravic dosegli, vonder še jim ni vse dano, kar drugim državljanam velja; Irsko ljudstvo še zmirej na svojim svetu kakor na ptujim stanuje in pomanjkanja umira; in velik hrup je bil zagnan, stara grozovitost se je skorej hotla poverniti, ko je zdanji čas papež Pij IX. katolskim Anglezom spet lastne škofo dal. Tudi na Nemcih so poslednji časi malo pokazali, de bi evangeljci poterpljenje imeli; dva nadškofa sta mogla v ječo iti, ker sta katolsko postava od namesanih zakonov med katolčani in evangeljci zvesto držala; in pri vsih obljubah enakopravnosti so katolčani pod evangeljsko vlado dostikrat zadej. V Švajci so evangeljski kantoni vojsko za to vzdignili, ker si katolčani pravic svoje vere niso hotli kratiti dati. V Svedii mora še dan današnji deželo zapustiti, kdor se od evangeljske h katolski veri nazaj verne. Nasprot so evangeljci pod katolsko Avstrijansko vlado enake pravice s katolčani dosegli. Tudi v drugih katolskih deželah se evangeljci nimajo zavoljo stiske pritoževati, ako le sami nepokojev ne uganjajo.

V. Pač je resnica, de evangeljci imajo poterpljenje bolj le v ustih, katolčani pa ga imajo v djanji.

D. Ako bi se v katerim kraji evangeljcam res kakošna krivica zgodila, gotovo tega niso vsi katolčani krivi delati. Ena le je še zalostna, de je tudi greška cerkev sem ter tje rada nepoterpežljiva; mnogo stisko so mogli katolčani od nje pod rusko in turško vlado prestat; pa poslednje čase je Bog to v boljši obrnil, in v Rusii se smejo katolčani spet večji pokoja veseliti.

V. Bog de bi hotel, ko je velik del udov greške cerkve eniga veliciga naroda z nami, naj bi tudi v vsim ena vera jih z nami edinila! Pa naj bi Bog, pred katerim ni razločka med narodi in jeziki, tudi vse druge ljudstva v edino pravo cerkev, ktero so zapustili, pripeljal! Naj bi on tudi vse narode, kateri še v temi nevere hodijo, z lučjo s. evangelija osrečil in v svoje kraljestvo zbral!

D. Za to nam je pač vedno moliti, in zlasti dan današnji toliko obilniši prositi, ker je viditi, de se z močjo časi bližajo, ko ima biti en pastir in en hlev. Pa toliko bolj nam je tudi Boga hvaliti v sercu in z ustmi, de je nas v pravo vero poklical, in v njej ohranil, in z vsim djanjem se te sreče vredne kazati.

V. Naj usliši Bog našo prošnjo, naj sprejme našo hvalo!

Nevtruden si učitelj
V ljubezni nas učil;
Ves skerben nam voditelj —
Prijatelj — oče bil.

V spominu hočmo imeti
Nauke Tvoje vse;
Pa tud' po njih živeti
Nam terdna volja je.

Priserčna tud' zahvala,
K' jo skazat' Ti želmo,
Ne bo nikdar nehela,
Nam vedno v sercu bo.

Dobrot Ti poverniti,
To nam mogoče ni;
Boga za Te prositi
Pa hočmo svoje dni.

Povsod, kjer bodeš hodil,
Gospod Ti srečo daj;
De duše prav boš vodil,
Pripeljal v sveti raj!

Zročnim v prid ohrani
Te Bog še dolgo let, —
Naj sodni dan spoznani
Se srečno vidmo spet!

Nekaj od protestanške vere.

(Po zagreb. listu.)

Lutrova vera nar bolj s tem pokaže, de ni božje delo, ampak človeško kovanje in zmišljenje, ker nima nič stanovitniga in mankej vsak njih učenik drugač uči, in drugimu nasprotni evangeli oznanuje. De bi se pa to komu ne zdelo presiljava, nasleduje tukaj nekoliko tacih nasprotij, kakor jih Zagrebški kat. list popisuje.

Fischer od protestanških pridgarjev tako govori: „Lahko je v okrogu štirjaške milje štiroje, petero in šestero oznanovanje slišati; ljudstvo to spazi, in govori z velikim zaničevanjem od svojih učencikov, zakaj de nimajo enaciga oznanovanja ¹⁾. Kar gre k bistvu ali nebstvu v verskih rečeh, v tem so si toliko nasproti, de se mora človek čuditi in prečuditi. Tako ima protestant Valh nauk od presvete Trojice za potrebin člen vere k zveličanju ²⁾; Cannabich pa pravi, de je ta nauk nov, nepodstaven, in bi se iz verskiga učenja mogel izpustiti ³⁾. V tem, ko Amnon ceni nauk od osebe ali peršone Jezusove ko imenitin v keršanstvu ⁴⁾; misli Claudius, de je Jezus Kristus le samo poslanec božji, in de njegova oseba ne gre k veri ⁵⁾. Köhler spozna s. Duha za tretjo božjo osebo ⁶⁾; Ewald pa se nikakor ne more prepričati od osebnosti svetiga Duha ⁷⁾. In tacih nasprotljejev je nezmerno veliko med protestanti. Od protestanškiga modroslovja ali filozofije pravi dalje: Kar se pa tiče njih modroslovja, oni sami pri vsi svoji modroslovni znanosti in modrosti ne vedo, koga bi radi, zlasti pa kadar se v nabožne (verske) poravnave spustijo.

Šolska mladost svojimu duhovnimu učeniku o slovesu.

Že dan se je napočil —
Slovesa britki čas,
Ki Tebe bode ločil
Nemilo zdaj od nas.

¹⁾ Einleit. in d. Dogm. str. 210. — ²⁾ Einleit. in d. pol. Gottesgel. str. 350. — ³⁾ Kritik alt u. n. Lehr. d. christl. Lehre. — ⁴⁾ Die unver. Einh. st. 21. — ⁵⁾ Urausichten d. Christenth. — ⁶⁾ Die Hauptsätze d. christl. Rel. — ⁷⁾ Thomas Moore, Reisen eines Irländers.

Kako zamorejo učenci po deželi v učencih pretuhtovavnost zbuditi in se sami od njih kej učiti?

Posebno razveseli učenik svoje male učence, ako jim take reči da izdelovati, s kterimi so persiljeni nekoliko misliti, pa vender do niso za nje pretežke. Ljudje po deželi se po zimi, ko imajo bolj čas, večkrat pomenkovajo, koliko p. kdo pozna lesov, trav, živin itd. Tudi učenci bi prav storili, ako bi ukazali učencem p. enkrat, da naj vsak popiše imena vsih lesov, ki jih pozna, drugikrat vsih trav in zelišč, drugikrat vsih živin in zverin, drugikrat vsih ptic, drugikrat vsih laz-nin, drugikrat žuž, merčesov itd.; zopet drugikrat vsih bolezin; zopet drugikrat imena vsih travnikov, njiv, pašnikov itd., ki so okoli vasi vsakteriga; zopet drugikrat vse dele voza, hiše, kozelca itd. To bi bile narodovne in domačinske naloge za učence, ktere bi z veseljem izdelovali; včasih bi doma cela hiša tuhtala, da bi več reči skupej spravili. Kar bi kateri napak zapisal, bi se mu lahko povedalo, da se tako in tako mora pisati. Kaj bi to več prida perneslo, kot marsikteri iberhaus, dektanda, pelitene itd. itd. J.

Razgled po kersanskim svetu.

Nemško. Ničke, novoverski ali tajčkatoliški učenik v Dévinu (Magdeburgu), se je v katoliško cerkev vernil. — V Prusii in Hanovru, luteranskih deželah, sta predsednika druge zbornice katoličana. — V badenski veliki vojvodini si spačena in neverna gosposka vse prizadeva, pravičnim željam in prošnjam duhovskih uradov vse odreci.

„Giornale di Roma“ perpoveduje, da je Tuniški oblastnik barona Rafo-ta, svojiga tajnika, ministra zunajnih zadev in pervaka vojsakov v Rim poslal, svetimu očetu zavoljo njih srečne vernitve v lastno deželo vošilo oznanit. Papež so poslanca v osebnim zaslišanjih sprejeli.

V Milani se bo kapucinarjem nov samostan odperl. Ti častitljivi očetje že zdaj v bolnišnici z velikim pridam delajo.

Na Francozovskim se je po poterjenji apostolskiga sedeza velika bratovšina ustanovila pod imenam: „Bratovšina v zadostenje Bogu storjene nečasti“. Nje namen je pokoro delati v domestenje toliko preklinovanja in oskrunjenja Gospodoviga dneva. Začela se je v Langreški škofii, in se je kmalo po vsim Francozovskim razširila. Zdaj že okoli 1000 podružnih bratovšin šteje.

V Kralovegradaški škofii na Českim se duhovni vabijo, družbi perstopiti, ki se je pretečeno leto ustanovila, ko je bila duhovšina v ponovljenje dobriga duha zbrana. Ta zveza bo svoje ude z molitvejo še tesneje združila; udje pa zamorejo le duhovni biti, in njih število ne sme več ko 500 znesti. Vsak deležnik se zaveže v praznik svetih peterih ran Jezusovih svetomašo za zveličanje vsih živih in mertvih udov družbe darovati, posebno pa za dušo sieherniga umerliga uda sveto mašo brez odlašanja brati, ko je njegovo smert po oskerbniku te zveze zvedil. Za vsaciga umerliga uda se bo 500 maš bralo. V Praški veliki škofii je že taka družba, ki pa le 300 udov šteje.

„Chronicle“ naznani nekoliko iz postniga pastirskiga lista kardinala Wisemana, ki se slovesno začne: „Nikolaj, po Božji milosti kardinal svete rimske cerkve pod

imenam sv. Pudencijane, veliki škof v Westminsteru“ itd. — V listu se dalje bere: „Nočemo spomina zopet ponoviti, kar je po Božjim usmiljenji zdaj skorej preteklo! veste pa, da je na ljudski hrup prekanjeno zmišljeno in dobro preudarjeno pravilo preganjanja nastopilo. Kje je naše varstvo, kje naše upanje? Pred ljudmi smo slabi, pa pred Bogom smo močni. Ko se z vsimi po postavah perpušenimi perpomocki grozoviti-mu djanju zasramovanja in krivice zoperstavite, imejte še veliko večji zaupanje v pravičniga Sodnika in usmiljeniga Očeta“. — Potem se še bere od bogokletevniga zasramovanja, ki se zoper katoličane po zidovih v Londonu najde, in perporoči se vernim s pravo kersansko pobožnostjo, to nečast, ki se Bogu dela, z večji gorečnostjo v molitvi popraviti. Opominjajo se verni še na zadnje, varovati se vsih priložnost, ki bi imele v času velike Londonske razstave njih veri ali lepimu življenju škodovati.

Kar pravilo preganjanja zadene, je angleško ministerstvo določila čez neveljavnost daril, ki so le imenam ali pa polnim imenam katoliških škofov namenjene, izpustilo. Vender je pa prepoved škofskih imen kteriga koli kraja na Angleškim, Irskim in v Škocii še ostala. Pa tudi ta, če tudi zmanjšana krivica vladii ne bo dobriga sadu rodila.

„Wiener Bote“ piše iz L., da je neki na tritedne obsojeni 12letni hudobec rekel, „da mu je ta kazin premajhna, in da „večji (daljši) kazni“ prosi, kjer se mu v ječi boljši godi, kot doma“, in pristavi, da to govorjenje bo mende ondajni mestni sodnii priložnost dalo, tega zanemarjeniga dečka v kako obravnavno napravo (öffentliche Anstalt) spraviti. To je vse prav in pa dobro, vender mislimo, da bi tako že velikrat slišano spoznanje od strani obsojenih moglo tudi sodnijam po naši deželi oči odpreti, da bi s potepuhi in tatovi po ječah oistrejši ravnali, ker je skoz in skoz po deželi znano, da se veliko potepuhov ječe kar nič ne boji, in večkrat se je že permerilo, da se je spušeni hudodelnik nalaš zopet kje lotil krasti, da so ga le vnovič zaperli in dobro redili. Ako bi sodnije dobro pomislite, kako bitko je kmetu, ko mu taki potepuh enkrat požre, kar je on let in dan, ali dolge leta s potam v obrazu spravljal, in ga velikrat tako ogolijo, da mora ubogi kmet prihodnjo nedeljo obleko na posodo jemati, ako hoče v cerkev (kar se je nedolgo na L..... neki gospodinjii zgodilo); je gotovo, da bi hudobii veliko oistrejši na pete stopali, in da bi jih po ječah pokorili, kakor so vredni. En sam glas po vsi deželi je: „Kaj pomaga, če ga enmalo zaprejo, ko ga nič ne štrafajo; notri ga dobro rede, da toliko hudobniši vun pride;“ in vsak kmet ve povedati, kako varno je bilo ob poprejšnjih časih premoženje, ko so tatove in roparje oistro kaznovali. Zavoljo tega se cele trope malopridnežev okoli klati, ki po dnevi jedó in pijó, po noči pa kra-dejo in ropajo, in če se ne bo začelo oistro ž njimi delati, jih bo zmiram več, ker je letna slaba, malopridnež delati noče, jesti in piti pa vselej dobro hoče. J.

Darila za čast. misijonarja g. Dr. Ignacija Knobleherja.

Od poprej	239 gld. 14 kr.
Gosp. Anton Mejač, kaplan v spodnji	
Idrii en križan toljer	2 „ 12 „
Skupej	241 gld. 26 kr.